

Dobro napredovanje v petji mnogo zadržuje tudi preveliko število učencev. Učitelj sicer kmalu spozná, kdo ima dober glas ali posluš, kdo pa ne. Kjer je malo učencev, recimo na večrazrednicah, se onim sè slabim sluhom pomaga. Učitelj take otroke ljubeznjivo vzpodbuja, naj pojó bolj glasno, bolj tiho i. t. d. Otrok dobí pogum in kmalu glas zadene. Kjer je pa preveč učencev, tam učitelju ni mogoče, da bi se ukvarjal z vsacim posebej; on gré z večino dalje. Mnogo učencev sè slabim sluhom zaostaja, čemur pa učitelj ni toliko kriv. Ako učenci ne hodijo redno v šolo, zadržuje to ne le pouk v drugih predmetih, temuč tudi pouk v petji. Posebno važno pri petji je torej ponavljanje. Glavno vodilo pri petji naj bode: „Ne veliko in slabo, a malo pa dobro!“ Kaj pomaga učencu, če zna prav mnogo pesmic le površno peti, in od vsake le prvo kitico? Učí naj se natanko; pesem, besede in arija naj postane neizgubljiva učenceva lastnina.

Da bode tedaj učitelj v petji uspešno poučeval, naj posebno pri začetnikih pridno goji „vaje za sluh“. Naj jih kmalu seznani z različnimi glasovi; poje naj ž njimi take glasove. Te vaje naj se gojé dolgo časa na nižji stopinji; pa tudi na srednji in višji naj se popolnem ne opusté. Kakor pri drugih predmetih, tako je posebno še pri poučevanju v petji (muziki) učitelju treba naj lepše učiteljeve lastnosti — potrpežljivosti.

Ta naj odgojitelja nežne mladine nikdor ne zapusti! Čisto narobe bi tedaj bilo, ako bi se pri tem predmetu prestrogo ravnalo. Ljubeznjivo in milosrčno naj učitelj pomaga in vzbuja, kjer vidi, da je treba učencem pomagati in jih vzbujati.

Prav dobro nam je došel Nedvedov „Slavček“. Vsak učitelj naj ga rabi, preskrbí naj si ga, če je le mogoče, vsaj nekaterim učencem, in uspeh bode velik, to je pri petji po sluhu; a za petje po notah še nimamo návoda, po katerem bi se ravnali. Posebno nekaterim mladim učiteljem dela to mnogo preglavice. Mnogo skrbi in težav jim stvar napravlja, ker se je ne vedó prav poprijeti. Prav želeti bi tedaj bilo, da bi nam kdo preskrbel kako praktično navodilo pri pouku v petji na podlogi notnega sestava.

Izvrsten pripomoček pri pouku v petji so gosli. Vsak učitelj naj bi se navadil toliko igrati na gosli, da bi znal gosti navadne šolske pesmi. Tudi harmonij se priporoča, vendar ni tako zelo priročen, ker se pri njem red težje vzdržuje.

Priprava iz posameznih predmetov za vsako uro je slehernemu učitelju potrebna. Zelo naopačno bi tedaj bilo, ako bi kdo menil, da za petje ni treba nikake priprave. Dobro naj učitelj pred uro premisli, katero in kako pesem bode poučeval v tem razredu, katero v onem. Premisli naj, se li prilega pesem starosti in zmožnosti učencev, letnemu času i. t. d.

Glavno pravilo pri poučevanju v petji pa je tudi: „od lehkega k težjemu, od prostega k zloženemu“. Vedno naj navdaja in vodi učitelja prava ljubezen do šole in njemu izročene nežne mladine; s potrpežljivostjo naj opravlja svoje dolžnosti, in trud njegovega delovanja in poučevanja v petji ne bode zaman.

Š—t.

Ženska vzgoja.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

20.

„Keine schönere Farb des Gesichts der Jungfrauen schattirt, als die rothe. Dieses ist von der Schamhaftigkeit zu verstehen.“ P. Abraham a St. Clara.

Dekleta, bodite sramežljive! In v resnici ni lepše barve na vaših licih, nego rudeča, koja naznanja sramožljivost. Toda pardon! tako govori oče Abraham od svete Klare. Oj oče Abraham, ti užé počivaš v gospodu par stoletij! Mogoče, da je bilo to takrat, ko

si ti pridigoval, lepo in dostojno. Takrat so morda dekleta še predle in šivale, takrat so še kuhale in prale; a zdaj se učé fizike in kemije, algebre in anatomije. Kako mogó neki naše zdanje krasotice še zarudeti! Anatomija, pravijo, nas sèznani z lastnim telesom, in to je koristno, kajti le oni vé ceniti svoje telo, kdor ga pozná. — Prav imajo, kaj ne? Jaz bi tudi tako dejal. Anatomija je potrebna, in kje bi bilo dan danes zdravništvo brez nje! Zdravnikom, učenjakom in drugim je ona neogibno potrebna; ali ženska mora zarudeti, ako pregleduje in presoja na škeletu, koliko kosti ima človeško telo. To pač ni pripravno, da pospešuje morálo mej ženskim spolom. In gorjé, ako propade popolnem morála pri ženskih!

Tako, oče Abraham, je dan danes. Pač ne tirja nikdo od naših krasotic, da se pogreznejo takoj v tlá, ako jih le pogleda kako drugo obličje, ali da padejo v omotico, kakor je ona nekdanja komtesa, ob koje obleko se je zadel neki vitez. Ne, to je zopet preveč. Ali to tirjamo, naj se malo manj učé anatomije in še marsikaj družega.

Dalje znajo dan danes nekatere ženske, ki sploh veljajo kot solidne, užé tako nespodobno besedovati, da prisilijo celó marsikateremu ne ravno nedolžnemu možaku rudečico v lice. — In mnogo jih je, ki jo celó občudujó, ter si belijo glavo, od kod se je neki naučila vsega tega.

Žalostna prikazen je dan danes tudi ta, da ženske z isto slastjo, isto pozornostjo ogledujó nesramne podobe, kakor jih ogleduje še tako nesramen možki. Lehko je umeti da to ne pospešuje sramožljivosti in morále.

Potem pridejo razni plesi, pri katerih je navada, da so na njih dame preveč razgolene. Ves svet jih mora popolnem videti in občudovati! In zberó se na taci plesih tudi blazirani gizdalini, ki občudujó tiho in glasno krasne forme naših krasotic. Ali ne mislite, da je morda katere sram, ako sliši hvaliti svojo lepoto! Ne, nasprotno. Nje ljubeznjiv nasmeh pohvali in se zahvali nesramnemu hvalilcu, ter ga spodbudi še k daljnemu hvalizanju.

Vender ne smemo misliti, da so na taci plesih kake dame dvolične vrednosti. Ne, dame iz najboljših hiš, omožene in neomožene, so na taci plesih; kajti druge so navadno izobčene. Občudovati se morajo le njih ljubeznjivi soprogi, ki z lahkim srcem pripeljó svoje ljubeznjive soproge in hčere na take plese, ter jih potem vso noč prepustí galantnim plesalcem.

Knjiga Slovénka

v

dobah XVI. XVII veka.

Predgovorček dežele Štajarske, Koroške in Kranjske slavnih velikašev sinovom, vsej viteškega stanu plemeniti mladini.

Naj zdaj še o tej svoji mali knjižici nekoliko spregovorim. Da torej tudi jaz na svojem mestu k povzdigi Slovenskega jezika nekaj pripomorem, ponudila se mi je takole priložnost. Ko so se namreč izmed veljakov Štajarske, Koroške in Kranjske bogoslovci in drugi izvoljeni možje lansko leto posvetovali o prestavi in izdavi Kranjskega sv. Pisma, ter so mej drugimi rečmi določevali o neki gotovi, poslej veljavni Latinsko-Kranjski pismenosti (de literatura Latino Carniolana) in sem tudi jaz po ukazu Kranjskih veljakov, mojih milostnih gospodov, prištet bil tistim možem; ne bom prikrival, da tedaj dana mi je bila ta naloga, da naj o pravopisji (de Orthographia) latinsko-kranjskem ne-ktore svoje opazke, ktere sem jim tedaj razlagal in jih niso zavrgli, v pravem redu spišem, da bi po njih vzgledu poslej pravilnejše in bolj utrjeno z latinskim znakom